

Hojsova Stráž

První zprávy o osídlení v oblasti dnešní Hojsovy Stráže se datují do roku 1040, kdy byly pohraniční hvozdy osidlovány tzv. Chody, přirozenými ochránci hranice českého království. Přímý popud k této obranné strategii země dal kníže Břetislav I. Úkolem těchto strážců hranic bylo záseky zatarasit stezky, které vedly z Bavor do Čech. Na nich aktivně bránit průchodu bavorských vojsk a současně dát ohňovými znameními signál o vpádu hradům ve vnitrozemí a zadržet v hraničních lesích intervenční vojska do doby příjezdu vojsk

z vnitrozemí Čech. Tito strážci byli za své služby pro české království odměňováni různými privilegii.

Na německé straně dne 7. června 1009 daroval úpisem německý císař Jindřich II. mnichovi Güntherovi (Vintři) území pro osídlení pro benediktinský klášter v Rinchnachu v Bavorsku. Z tohoto území Vintři se svými lidmi pořádali výpravy do hraničních pralesů a prosekávali v pralese stezky k novým územím, aby získali půdu pro nové osídlení.

Ten tak prosekal stezku z bavorského Rinchnachu do Dobré vody a přes Hartmanice do Sušice a druhou stezku vedoucí na Železnou Rudu – Pancíř – Můstek a přes Prenet ji vedli do Strážova a Klatov. Toto území bylo nazýváno Eisensteinerpass – Železnorudský průsmyk.

Tyto vpády mnicha Fintíte a jeho lidí narazili na odpor českého obyvatelstva a celý spor o území byl řešen na říšském sněmu v Regensburgu v roce 1034, jako spor mezi německým císařem Jindřichem II. a českým knížetem Oldřichem. K tomuto sněmu byl též povolán mnich Vintř a zástupci českých Chodů. Protože nedošlo k dohodě, bylo toto území ve zvláštní pozornosti jak knížat českých, tak bavorských.

Toto zájmové území pak bylo předmětem vojenských operací, v nichž jednou zvítězila strana česká a jednou bavorská.

Vznik vlastní osady Hojsova Stráž je možno datovat do období mezi roky 1040 a 1086.

Z bavorské i české strany bylo podporováno osidlování Železnorudska, takže od Domažlic proudily do této oblasti rodiny Chodů, z bavorské strany proudily především rodiny řemeslníků. Hojně se využívalo stezky přes Prenet, kde vznikla celnice a zde obchodníci museli zaplatit clo z dováženého zboží. Z bohatého osídlení této oblasti Prenetu se zachovala, a je v současné době zachraňována občanským sdružením Hojsova Stráž, kaple Sv. Kunhuty a bude v krátké době restaurován oltář s obrazem Sv. Kunhuty.

Míchání českého a německého obyvatelstva se projevuje i v tehdejším názvu oblasti, který zněl „Königliche Waldhwozd“ nebo jen „Waldhwozd“ nebo zkráceně „Künische“.

V tomto období se datují zprávy o svobodných rychtách, které chránily hranici království. Šlo o 9 rychet, později 8 sloučením Starých a Nových Stodůlek. Ve vedení těchto rychet byli rychtáři a listinnou formou jim byla přiznána různá privilegia jako:

- svoboda osob a majetku
- svoboda politická a náboženská
- osvobození od daní a roboty
- svoboda vařit pivo a pálit kořalku
- svobodně lovit zvěř a ryby
- svobodně provozovat řemeslo
- svobodně zakládat sídla
- svobodně se ženit a vdávat

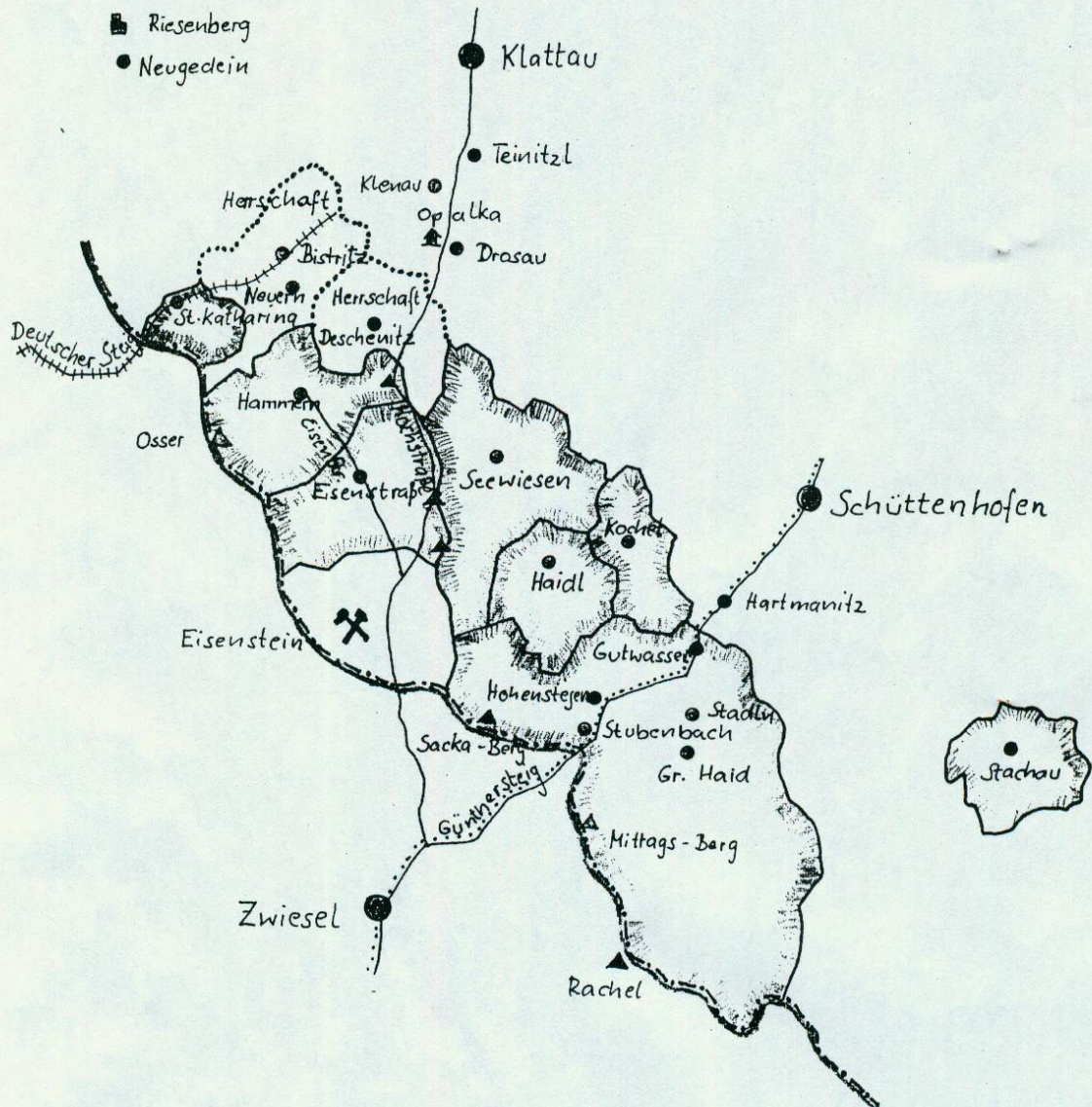
Ještě v roce 1830 se píše o 8 svobodných rychtách a to:

Svatá Kateřina
Hamry
Hojsova Stráž
Zejbiš
Zhůří
Kochánov
Stodůlky
Stachy

V průběhu let se do oblasti dostával průmysl a to především s německým obyvatelstvem. Vznikaly zpracovny rudy na surové výkovky, které putovaly do vnitrozemí k finálnímu zpracování. Později se zde objevili i finální zpracovatelé. Vznikají sklárny, pily a jiné zpracovny dřeva. Začíná se objevovat název Eysenstrass, ten pak chtěl baron Colowrat opět počeštit a objevuje se název Rychta Hojsovská, snad podle rychtáře Huise, snad je původ názvu úplně jiný. Do této rychty patřila kromě dnešní Hojsovy Stráže také dnešní Prenet, Brčálník a Hamry.

Die künischen Freigerichte

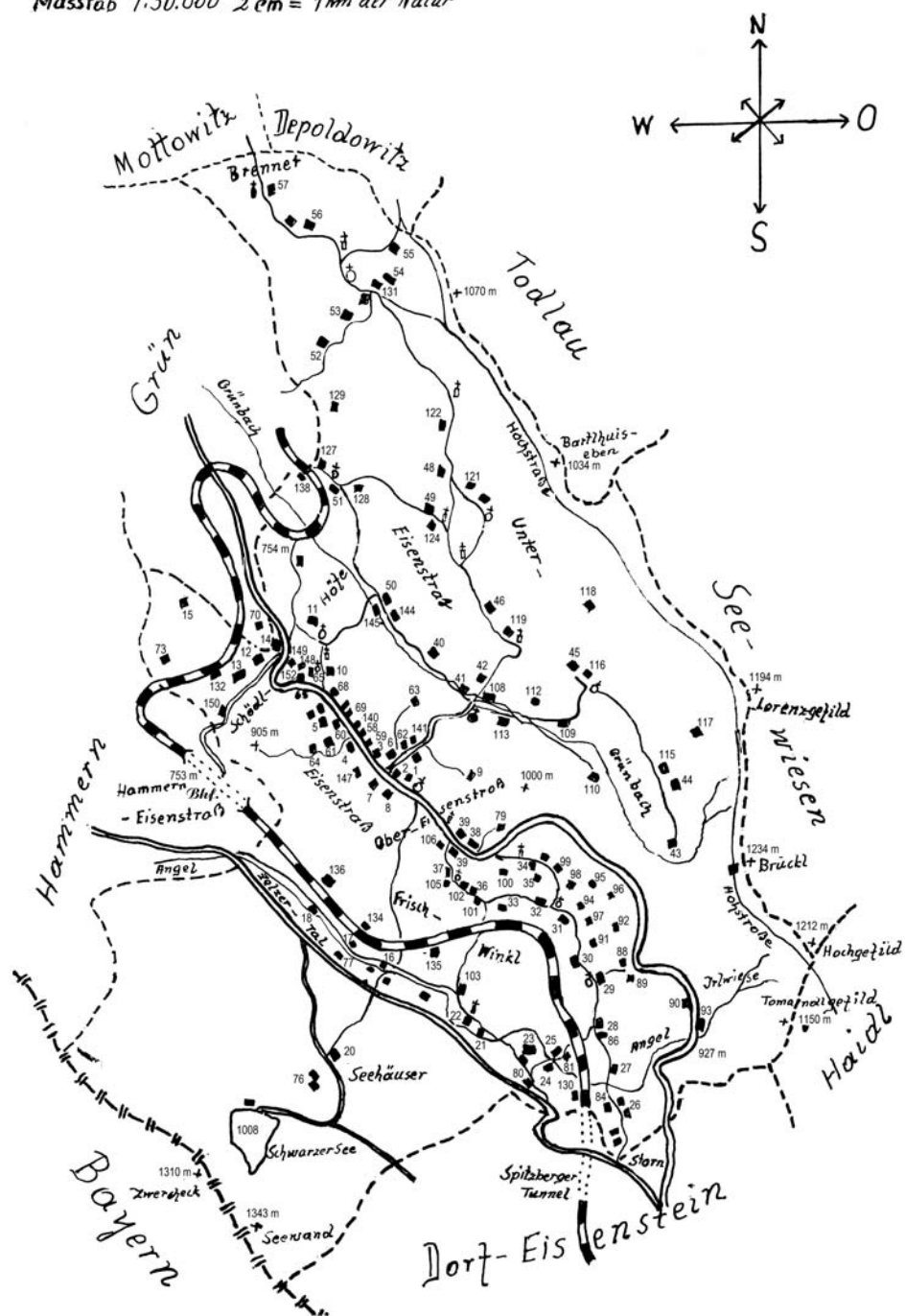
und die Steige

Eisenstein war früher bei Seewiesen und gehörte somit auch zu den Künischen Freigerichten.
 (Aussage von Vilem Kudrlicka aus Prag ein Kenner des Böhmerwaldes und seiner Geschichte.
 Er führt die Ortschronik von Eisenstein und Seewiesen).

Gemeinde Eisenstrass

Maßstab 1:50.000 2 cm = 1 km der Natur

Rychta měla také svůj erb.

Wappen aller Eisenstraber Familien.

Wappen der Familie Jellner

Wappen der Familie Brandl

Wappen der Zellner

Wappen der Familie Ochsenknecht

Wappen der Seidl

Wappen der Frisch

Wappen der Weinfürter

Wappen der Familie Spath

Osada Hojsova Stráž neměla vlastní kostel ani kapli a obyvatelstvo chodilo na služby Boží do Bavorska nebo do Klatov.

Teprve v roce 1380 byla založena fara a kostel v Dešenicích a v roce 1628 v Zelené Lhotě. Tento kostel byl po pádu komunismu zanechán v žalostném stavu, jako mnoho ostatních kostelů v pohraničí a sbírkou vysídlených rodáků byl obnoven do současné podoby.

Též s pohřbíváním tu byly problémy, neboť do Dešenic byla dlouhá cesta a především v zimě velmi obtížná. To se zlepšilo po založení hřbitova u kostela v Zelené Lhotě. Od roku 1758 chtěli Hojsové svoji faru, ale povolení k jejímu zřízení získali teprve 27.11.1785 od dvořící kanceláře české. V roce 1803 se zdejší obyvatelé dohodli a postavili lokální kostel, který byl dřevěný a byl spíše jako kaple a kolem zřídili hřbitůvek. Ten sloužil do roku 1826, kdy na Hojsově Stráži bylo již 1400 obyvatel a kaple nestačila.

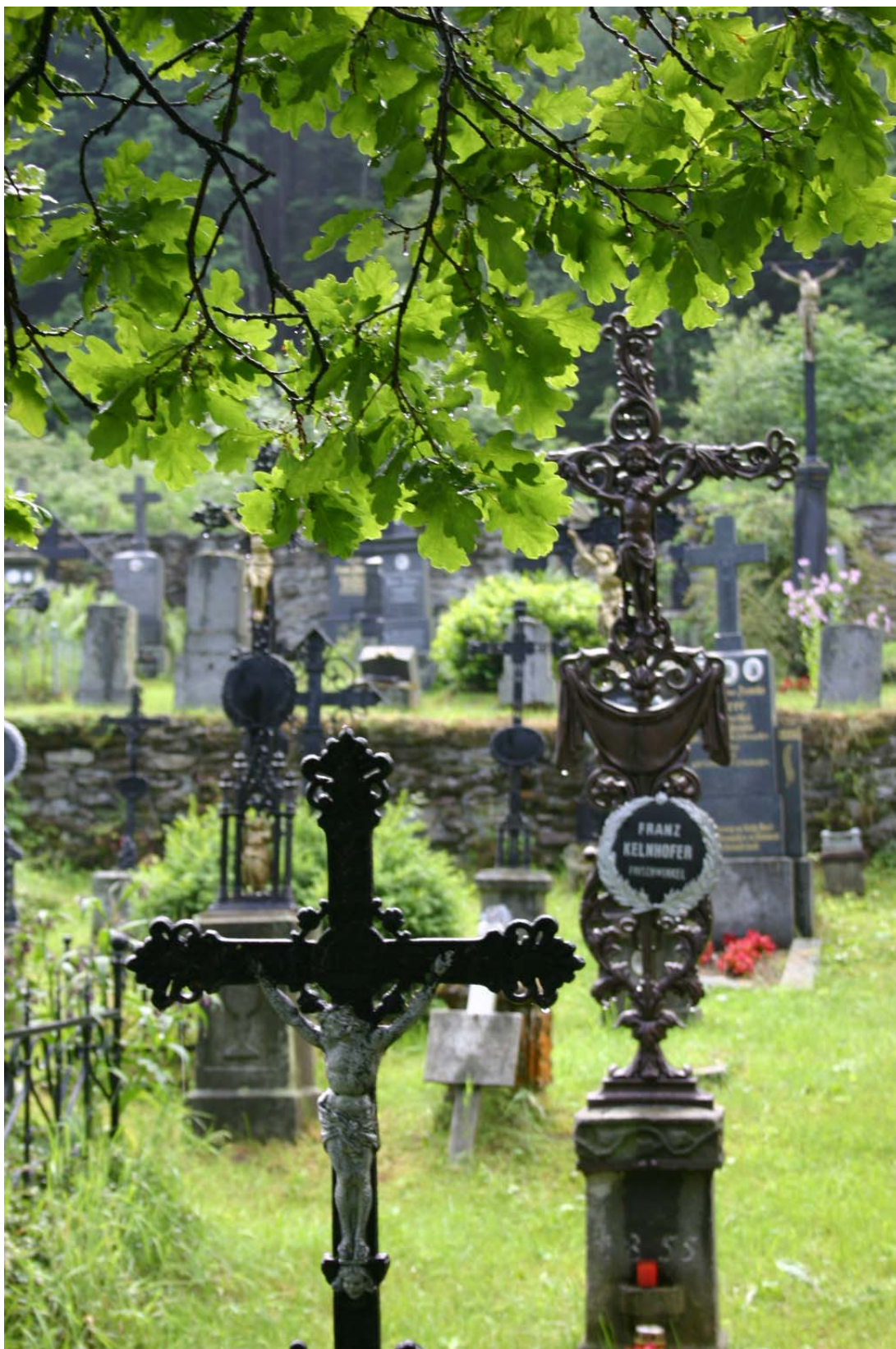
Na návrh vrchního rychtáře darovali sedláci Zelzer, Brandl a Rohrbacher pozemky pro stavbu nového kostela.

Stavební plány byly vypracovány velkoryse, ale vzhledem k nižší subvenci byl nakonec vybudován menší. Původní rozměr kostela označuje dnešní kamenná zeď kolem kostela. Kostel byl z příspěvků krajanského sdružení po roce 1989 rekonstruován do dnešní podoby.

Hřbitov byl při výstavbě kostela přemístěn na druhou stranu silnice, kde je dodnes.

Do 40. let 20. století zde žili v poklidu rodiny německé i české. Hojsova Stráž jako taková byla převážně německá, proto přímo v obci byla německá škola, dnes přestavěná na pension.

Česká škola byla na nádraží tak, aby žáci z okolních vesnic mohli přijet vlakem pohodlně do školy.

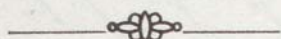
V té době zde byl pivovar v držení rodiny Spathů, bylo tu zasilatelství lesních plodů, které z tohoto čistého kusu přírody proudily až do nejlepších restaurací v Praze a v jiných evropských městech.

Franz Spath

Versandgeschäft

von

Böhmerwaldfrüchten

Eigene Erzeugung
von Preisselbeercompott
und Himbeersaft

Himbeer-, Preisselbeer- ☐
und Brombeer-Marmelade

Delikatess-Herrenpilze
in Weinessig und getrocknet

Eisenstrass

(Böhmerwald)

V obci již v období 1. republiky byl významný kulturní život. Do zdejších vzdušných lázní jezdili nejlepší umělci z Prahy nabrat sil před další sezónou a mnohdy pro potěšení svoje a zdejších obyvatel uspořádali v místě koncert.

V místě byli 4 významné hostince:
Kelnhofer (Michlwirt) - dnešní vyhlídka

Böhmerwald - dnešní pension Mlékárna

Orünenkrauz

- nedochoval se

Zum Schwarzen See

- dnes opuštěn

V místě též fungovaly 2 luxusní hotely:
Villa Gratél

- dnešní Zámeček

Hotel König

- dnešní hotel Na stráži

V místě byla školka, dnešní pension Rychta.

Německá rodina Mathes obhospodařovala území Prenetu.

Smutná období v Hojsově Stráži začíná nástupem Hitlera k moci v Německu a podpisem Mnichovské dohody. České rodiny jsou vysídleny do vnitrozemí, ale ani německé rodiny to v Hojsově Stráži nemají jednoduché. Muži jsou odváděni do armády a v roce 1943 jsou vzdušné lázně Hojsova Stráž přeměněny na výcvikové středisko SS. Z této se zachovaly v lese nad Hojsovou Stráží okopy střelnic a další památníky této doby. Ještě dnes můžeme v tomto lese najít spony opasků, přilby a rovněž jednotlivé kusy porcelánu pamatující tuto dobu.

Po ukončení 2. světové války Hojsova Stráž neslavila. Obyvatelé poučení dějinami očekávali odvetnou akci, která přišla v květnu 1946 vysídlením německých rodin. Celkem bylo v období od 14. dubna do 10. listopadu vysídleno 466 osob, 154 osob uprchlo a 82 mužů padlo ve válce. Po vysídlených Němcích se do zdejších chalup stěhují poctiví lidé i tzv. zlatokopové, které láká snadný zisk stavení a půdy.

Je vybudována železná hranice s Německem silně střežená jednotkami pohraniční stráže. Přístup do hraničních lesů je silně omezen. Obec však žije dál socialistickým realismem. Pensiony a hotely jsou přebudovány na podnikové zotavovny. Kulturní funkci přebírá fungující organizace jako Červený kříž a Požární sbor.

V tomto stavu se Hojsova Stráž dožívá roku 1989 a velké politické změny nesou s sebou otevření hranic a s tím pozitivní a negativní aspekty. Přichází další vlna spekulantů a zlatokopů. Objekty mění často své majitele, pouze ze spekulativních důvodů, noví majitelé neinvestují do oprav. Rovněž vysídlení rodáci se vracejí do obce a investují do oprav kostela a hřbitova.

Po roce 2000 se objevuje nová vlna vlastníků, kteří přicházejí do Hojsovy Stráže, protože mají citové vazby k tomuto koutu Šumavy, investují a snaží se přinést život do vesnice. Např. pí Hana Königová každým rokem pořádá série letních koncertů v kostele Neposkvrněného početí panny Marie v Hojsově Stráži. Kultura se tak zahnízdila opět na Hojsovcce.

OSHS realizuje sbírku na opravu varhan v kostele.

Až zavítáte do Hojsovy Stráže, můžete jít po stopách historie při prohlídce hřbitova, můžete si udělat dobrodružnou výpravu do okopů, v nichž se připravovaly jednotky SS na ruskou frontu, můžete najít stavby zbylé po pohraničním vojsku. Hojsova Stráž Vám nabídne ubytování všech kategorií, poobědvat můžete na vyhlášeném pensionu Rössel, kde pan Rössel vaří tak, jako Vaše maminka.

Navštivte galerii obrazů nejen ze Šumavy malíře Viktora Königa v pensionu Chata Marie.

Projeďte si vláčkem špičácký tunel, kde zemřelo mnoho našich i italských tunelářů. Hlavně si projděte okolí a nadýchejte se čistého vzduchu a krásné atmosféry, kterou najdete jen na Šumavě opředené pověstmi, dýchající historií a vonící zemí prosycenou slzami a potem lidí různých národností, kteří měli tento kraj rádi.

Přijďte a pomozte zachránit toto dědictví pro naše děti a děti našich dětí.